

RTU studiju kurss "Gerontoloģija un sociālais darbs ar senioriem"**OR000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0585
Nosaukums	Gerontoloģija un sociālais darbs ar senioriem
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Rita Orska - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā tiek apskatīti jautājumi par vēlinā brieduma vecumposma īpatnībām, izmaiņām kognitīvajos procesos, emocionālajā sfērā, personībā kopumā un cilvēka funkcionēšanas īpatnībām sabiedrībā. Par novecošanas cēloņiem un likumsakarībām, socializācijas procesa problēmām senioriem, eidzismu. Sociālā darba iespējas senioru dzīves kvalitātes uzlabošanā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis:: izpratnes par cilvēka vēlinā brieduma vecumposma īpatnībām, dzīves kvalitātes uzturēšanas iespējām veidošana un tolerantas attieksmes pret senioriem nostiprināšana 1.spēj izskaidrot pazīstamākās novecošanas teorijas 2. Spēj aprakstīt ar novecošanu saistītas funkcionēšanas problēmas senioriem Latvijā un pasaulē, 3.Izprot funkcionēšanas spēju izvērtējumu senioriem, spēj nosaukt un raksturot rehabilitācijas un aprūpes pamatprincipus strādājot ar senioriem ar dažādām saslimšanām 4.prot izpētīt un apkopot būtisko informāciju par senioru funkcionālajām spējām un faktoriem, kas tās ietekmē. 5.prot profesionāli izvērtēt senioru vajadzības un prioritizēt tās. 6. Spēj veikt sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības un citu resursu piesaisti. 7.Spēj praktiski izstrādāt un vadīt programmas cilvēku vēlinā briedumā sociālās adaptācijas spēju attīstīšanā, sociālās līdzdalības veicināšanā. 8.Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas sociālpsiholoģiskās palīdzības pieejas senioru dzīves kvalitātes paaugstināšanā
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1.patstāvīgais darbs - Veikt 3 intervijas ar veciem cilvēkiem. Izzināt veco cilvēku attieksmi un izpratni par novecošanās posma būtiskākajiem aspektiem (dzīves jēgas izpratni, problēmām saistītām ar novecošanos, subjektīvās un objektīvās karjeras pieredzi, sociālās intereses u.c.) Veikt interviju apkopojumu, analīzi un secinājumus. Rezultātus prezentēt seminārā. 2.patstāvīgais darbs - Uzrakstīt eseju par senioru ģimeni vai ģimeni ar senioru, balstoties uz savu pieredzi vai daļējo literatūru izlasīto. 3.patstāvīgais darbs - Aktīvas novecošanas koncepciju iekļaujošo politikas dokumentu analīze. Apkopot veselīgas novecošanas principus, balstoties uz analizētajiem dokumentiem. Rezultātus prezentēt seminārā
Literatūra	1. Obligātā literatūra 1.Metodiskais materiāls sociālajam darbam ar senioriem (2023). Labklājības ministrija. Pieejams chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj /https://www.lm.gov.lv/lv/media/25551/download?attachment 2.Liepīna S.(1998) Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti Rīga , RaKa 3.Svence G.(2003) Pieaugušo psiholoģija. Rīga.: Zvaigzne ABC. 4.Rokasgrāmata (2011) Senioru izglītība un dzīves kvalitāte. Projekts "Senioru izglītība un dzīves kvalitātes uzlabošana" (http://www.edusenior.eu). http://www.edusenior.eu/data/outcomes/wp5/EduSenior-guide-LV.pdf 5. Rupenheite M.(2010). «Geriatrijas pamati. Vecu ļaužu aprūpes un saskarsmes īpatnības»,http://www.medkursi.lv/wp-content/uploads/2010/02/Geriatria.pdf 2. Papildliteratūra 6.Dzīves kvalitāte Latvijas veco ļaužu pansionātos. Līdzautori M.Brants, L.Bukovska(2007). Quality of Life in the Residential Homes for the Elderly in Latvia. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds 7.Gerontoloģisko institūciju imaginārais tēls un realitāte mūsdienu Latvijā. Image of Gerontological Institutions and their Reality in Contemporary Latvia. Gr.: Latvijas Universitātes raksti.(2007) Socioloģija. Rīga: Latvijas Universitāte 54.-71.lpp. 8.Lieģeniece, D. (2007). Daži gerontopsiholoģijas aspekti un sociālā darbinieka iespējamā palīdzība vecajam cilvēkam. Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem. Liepāja, LiePa, 272.-285.lpp. 9.Kaupužs. A. (2011) «Fiziskās aktivitātes veselības veicināšanai 60-75 gadus veciem cilvēkiem». Promocijas darbs RPSA 10.Krēgere, S. (2001). Normāls novecošanas process. Psihogeriatrija., Rīga Likumdošana - LR Saeima (2002).Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums - MK (2017).Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniedzjiem - Mk (2019). Noteikumi par sociālo pakalpojumu saņemšanu. Pieejams https://likumi.lv/ta/id/305995-noteikumi-par-socialo-pakalpojumu-sanemsanu
Nepieciešamās priekšzināšanas	vecumposmu psiholoģija, sociālā darba pieejas un metodes

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Gerontoloģijā kā zinātne par cilvēka novecošanu. Novecošanas fenomens dažādās psiholoģijas teorijās Periodizācijas problēmas vēlinajā briedumā. Sabiedrība un cilvēks vecumā. Stereotipi un aizspriedumi par novecošanu un vecumu. Eidzisms. Tā izpaušmes ģimenē, sabiedrībā	8	16	0	0
Vēlinā brieduma vecumposma īpatnības. Kognitīvie procesi un novecošana. Atmiņas traucējumi senioriem. Emocionālās sfēras izmaiņas vecumā. Rakstura īpatnības. Pašvērtējums. Motivācijas sfēra vēlinā briedumā	8	14	0	0
Ģimene un cilvēks vēlinā briedumā. Aiziešana pensijā kā sociāli- psiholoģiska krīze. Socializācijas un sociālās adaptācijas problēmas Zaudējumi vēlinā briedumā.	6	0	0	0
Dzīves kvalitātes jautājumi senioru periodā. Sociāli psiholoģiskā palīdzība cilvēkiem vecumā Sociālā līdzdalība – dzīves kvalitātes uzlabošanas iespēja. Starpprofesionāļu komandas darbs ar senioriem. Sociālā atbalsta sistēma senioriem Latvijā un citur pasaulē.	10	22	0	0
Kopā:	32	52	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas Spēj izskaidrot pazīstamākās novecošanas teorijas Spēj aprakstīt ar novecošanu saistītās funkcionēšanas problēmas senioriem Latvijā un pasaulē, Izprot funkcionēšanas spēju izvērtējumu senioriem, spēj nosaukt un raksturot rehabilitācijas un aprūpes pamatprincipus strādājot ar senioriem ar dažādām saslimšanām	Formatīvā vērtēšana. Dalība semināros un patstāvīgā darba izpilde
Prasmes Prot izpētīt un apkopot būtisko informāciju par senioru funkcionālajām spējām un faktoriem, kas tās ietekmē. Prot profesionāli izvērtēt senioru vajadzības un prioritizēt tās. Spēj veikt sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības un citu resursu piesaisti.	Formatīvā vērtēšana. Dalība semināros un patstāvīgā darba izpilde
Kompetences Spēj praktiski izstrādāt un vadīt programmas cilvēku vēlinā briedumā sociālās adaptācijas spēju attīstīšanā, sociālās līdzdalības veicināšanā. Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas sociālpsiholoģiskās palīdzības pieejas senioru dzīves kvalitātes paaugstināšanā	Summatīvā vērtēšana par patstāvīgo darbu izpildi un par studiju kursa noslēguma darba izpildi

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Dalība semināros. praktiskajās nodarbībās	20
Patstāvīgo darbu izpilde	30
Eksāmena darbs: izstrādāt priekšlikumus senioru dzīves kvalitātes pilnveidei sociālās aprūpes institūcijā vai pašvaldībā (pēc studenta izvēle) un prezentēt ar teorētisko pamatojumu eksāmenā.	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	20.0	12.0	0.0		*	